

Floraväakta två orkidéer i sommar

TEXT: SOFIA LUND

Sommaren 2026 har vi valt att fokusera floraväckeriet på två orkidéer, honungsblomster och knottblomster. Två små diskreta underverk.

är har vi valt ut två orkidéer att ha lite extra fokus på i floraväkteriet – honungsblomster och knottblomster. De är båda småväxta och diskreta, och därför lätta att gå förbi om man inte är observant. Men när man väl hittar dem och får möjlighet att studera dem närmare framstår de som små underverk.

Båda arterna är rödlistade i kategorin sårbar (VU), men frågan är hur det egentligen står till med dem idag. Ökar de? Minskar de? Hur många aktuella växtplatser finns det i landet? Gör gärna en insats och floravakta honungsblomster och knottblomster i sommar. Båda har en tendens att variera i antal från år till år och därför är det en fördel om du kan följa dem under några år. På det viset får vi ett mer aktuellt kunskapsunderlag om deras utbredning och status.

Honungsblomster *Herminium monorchis*

Honungsblomster är, som redan nämnts, liten. Hela plantan mäter inte mer än 5–20 centimeter. Vid stjälkens bas sitter två eller tre blad. Bladen är 2–6 centimeter långa och lite tillspetsade. Ovanför dessa kan det finnas ett eller två betydligt mindre blad. Blommorna är gröngula och sitter i ett ax. Om man lägger sig ner på mage och kommer nära förstär man varifrån blomman har fått sitt namn – den doftar nämligen starkt av honung.

Honungsblomster förekommer från Skåne till Uppland. Flest växtplatser finns i Östergötland, på Öland och Gotland. Den växer i kalkfuktängar och rikkärr, ofta i låg vegetation tillsammans med andra orkidéer. På Öland och Gotland kan man även hitta den i dynsänkor nära havet. Arten floraväktas lättast då den blommar, vilket den gör under juni och juli.

Knottblomster *Malaxis monophyllos*

Knottblomster är en späd liten orkidé med gulgröna blommor. Hela plantan är 10–20 centimeter hög. Blommorna är minimala och sitter i ett glest ax. Vid stjälkens bas sitter ett 4–5 centimeter långt blad.

Knottblomster förekommer sällsynt från Dalsland och Östergötland till Jämtland och Ångermanland. Arten finns även i ett begränsat område längs kusten i Norrbotten. Knottblomster hittas uteslutande i kalkrika och blöta miljöer. Typiska växtplatser utgörs av skogskärr, sumpskogar och blöta delar av rikkärr. I några fall har arten hittats i kulturskapade miljöer som vid kalkbrott och igenväxande, fuktiga grustag. I Norrbotten förekommer arten strandnära, gärna nedanför extremhögvattenlinjen längs Bottenvikens landhöjningskust.

Knottblomster är en kortlivad art. Plantans totala livslängd kan uppgå till 20 år, men det är ovanligt, oftast blir den inte alls så gammal. De första åren lever knottblomstren underjordiskt innan den efter fem till sex år har vuxit sig stark nog att komma upp i blom. Blomningen sker normalt i första halvan av juli, och det är då den är lättast att hitta. Man får dock vara beredd på att leta noga och gärna utöka sökområdet till liknande miljöer runt tidigare fyndplats eftersom den kan flytta runt en del mellan åren. 🌱

Knottblomster.